

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek, Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,

székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Czifra nyomoruság.

I.

A mai életet alig lehetne találébb és igazabb szóval nevezni, mint czifra nyomoruság. Az emberek szegények, de czifrák; nyomoruságosak, de fényűzők; vigadni szeretők, de dologtalanok. Ebből a két ellentétes állapotból lesz aztán a czifra nyomoruság. Ez alól nincs kivétel sem a földmivelő, munkás népnél, sem az iparosoknál, sem az uraknál. Szegény és gazdag egyformán czifra és nyomoruságos. Mert az a néhány ember, a ki alatt is, fenn is jól bírja magát: alig jöhet számításba. A mit állítok, be is tudom igazolni.

Hogy mennyire megváltozott az élet folyása az utóbbi 10—15 esztendő leforgása alatt, azt szinte el sem tudjuk képzelni. Régebben a jelszó egyszerűség, munkásság, vallásosság volt. Külö- sen az egyszerű, falusi ember nem ismerte, még hirből is csak ritkán halotta, hogy mi az a fény- üzés, milyen az a divatos ruha, kalap, keszkenő, cipő. El sem tudták képzelni, hogy egy kalapot, vagy ruhát, ha még jó: miért nem lehet a má- sodik esztendőben is viselni. Ruházat, élelem: ki- telt a háztól. Kendert vetettek. Az asszony szé- pen megmunkálta. Patyolat fehérvásznat szőtt belőle, s kész volt a fehérenemű az egész ház- népe számára. Volt egy pár juh is. Annak a gyapja szolgáltatta a melegebb ruhát. Édes kevés volt az, a mit a boltból kellett megvenni. De ezt is rendesen akkor vették, mikor egy kis pénzt ki- vághattak borjuból, marhából. Szövetkezet, taka- rék, váltó a magyar nép koldusbotra juttatója egészen ismeretlen volt. Minden ember dolgozott. Saját keresményét fogyasztotta. Többet nem köl-

tött, mennyit ki is fizethetett. Hogy mást meg- csaljon, becsapjon: magyar becsülete azt nem engedte volna meg. Mulatsága, szorakozása a biblia, a zsoltár, a templom volt. Mert nem volt a faluban zsidó, nem volt vendéglő, nem volt ká- véház s abban billiárd. Ma meg van mind ez. Üres óráit hétköznap úgy, mint vasárnap még a falusi legény is nyáron egy pohár fekete kávé mellett, télen egy csésze thea mellett tölti el. Labda helyett billiárdozik, kótya helyett kártyázik.

Ilyen életmódhoz aztán minden illik: csak éppen a dolog nem. Vagy ha dolgozunk: hát dolgozunk minél kevesebbet és minél könnyebb munkát. Durva munka már nem is illik ahoz, a ki kávéházba jár. A fő az: hogy minél jobban fizessenek. Aztán, ha akadnak olyan bolond em- berek, a kik a tétlenséget nem fizetik, a fényűzést nem méltányolják, kész az itélet: rossz a világ; nem lehet megélni. Vándoroljunk ki. Ott majd szer- zünk annyit, hogy megélhetünk belőle uri módon, s kifizethetjük azt a rongyos pár száz forint adó- ságot is. Ez a czifra nyomoruság vége.

A fényűzés romból, pusztit falun úgy, mint városban. Itt már a nők, az asszonyok járnak elől. Tudok esetet rá, hogy egyszerű falusi kis leány- nak 40 koronás ruhát csináltattak. Ezen felül volt a cipő, a kalap. No, szegény apa így jut a te véres verejtékkel szerzett keresményed a boltos zsebébe; onnan meg az osztrák gyáros kezébe. Hát még az uri renden mibe kerül a divatos ruha, a divatos kalap? Nem csoda, ha iparos, hivatal- nok nyakig van adóssággal és jajgat, hogy nincs miből élnie. Követeli a fizetés emelést. Mindenki a miatt panaszol, hogy nem tud élni. És mégis, nézzük meg a vendéglőket, tele vannak minden este. Pedig egyik se adja ingyen az italt, még

hitelbe se igen. Mi ez, ha nem cifra nyomosság?

Egyik fővárosi lap így ír erről a divatos betegségről: »Egyik ember eszeveszetten utánozza a másikat. A paraszt az ügyvédet, az iskolaszolga a tanítót, a hivataloszolga a hivatalfőt, a jegyző a főbíró, a főbíró az alispánt és így tovább. S miért? Hogy a társadalom ítélete kedvezően hangozzék el fölötte. Ha valamely nőnek nincs tavaszi kalapja: megszólják. Ha valaki nem megy fürdőre: megszólják. Ha egy cselédje van: megszólják. Hogy aztán van-e betevő falat, az mindegy, csak a világ szeme mindig szépet és jót lásson. Nem az a csoda, hogy olyan gyakran ismétlődnek a sikkasztások, hanem az, hogy nem lesz mindenki sikkasztó. A gyermeknevelés valami kellemetlen, aljas foglalkozás a mai felfogás szerint. Boldognak mondják azt a családot, melyben csak egy gyermek van, legfeljebb kettő. A három gyermekű anyán már szánakoznak.«

Mi lesz a világból, ha így halad tovább? Ezt az áramlatot meg kell állítani. Oda kell kiáltunk: eddig és ne tovább! Kiáltó szavunkat a »Vasárnap« jövő száma hozza.

A hittan köréből.

I.

Ki tudná megmondani, mi mindent óhajtanak az emberek. De van valami, a mit mindnyájan óhajtanak s ez az, hogy jól legyen dolgunk. Ezt szabad óhajtaniok, mert Isten is azt

ígéri, hogy annak a ki atyját és anyját tiszteli, jól lesz dolga. De ha azt kérdenők az emberektől egyenkint: Atyámfia, mondd meg nekem mit kívánsz magadnak Istentől, hogy azt mondhassad, no e kívánságom betelt, s most már jól van dolgom, — oh mi sokféle volna a válasz, melyet e kérdésre nyernénk. Ha azt kérdenők Dáviddal az emberektől: Kicsoda az ember, a ki kívánja látni az ő jó napjait? (34. Zsolt. 13.) mindenki azt fogná felelni, az az ember én vagyok.

Annyi bizonyos, ha az ember azt akarja, hogy jól legyen dolga, kell valamiének lennie, melynek ezt mondhassa, te az enyém vagy, én bírlak tégedet. Ezt a valamit nyelvünk széles értelemben jónak, javaknak, nevezi. Hogy mindjárt a közöbön meg ne botoljunk, ezen javak felett tisztába kell jönnünk. E javak vagy testiek, azaz: a testéi, mint az egészség, szépség, épség, erősség; vagy lelkiek, azaz: a lélekéi, melyek belsőnek is neveztetnek: mint bölcsesség, erény, jó lelkismeret, tudomány; vagy külsők, mint a méltóság, a gazdaság. Ezen megkülönböztetés dönti el a különbséget a szerencse és boldogság között. Azon embert, ki testi és külső javakkal bír, szerencsésnek, azt a ki lelki (szellemi, belső) javakkal bír, boldognak nevezetik.

A csak szerencsés ember a jólétnek legalantabb fokán áll, mivel javai mulandók. Sokkal magasabban áll a boldog ember, mert annak javai a lélekéi és a lélek a testnél nagyobb. A lelki javakat, akaratunk ellenére senki sem rabolhatja el tőlünk, a testi külső javak martaléku eshetnek embereknél, balsorsnak, a halálnak. Innen van,

TÁRCZA.

H á l a.

Ha álmából a természet ébred
Bimbó fakad, tarkul a rét, éled.
A fecske is csicsereg az ágon:
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

A patak vig csevegéssel szalad
Gyepes partján sok szép virág fakad.
Kis méhecske zümmög a virágon
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

Magasztal a rózsza illatával
A pacsirta gyönyörű dalával
Felhőig száll, hogy magasba járjon.
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

Künt a mezőn feldobog a szívünk
Ha munkádon Isten végig nézünk.
Össze teszi kezét ki ezt látja
Azért Uram, hogy nevedet áldja.

Szól a harang: tiszta-csengő hangja
A hívőket, a templomba hívja:
Megcsendül a hála dal az ajkon
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

Csiszár Mariska.

Tünődés az ágyukról.

Az ágyuk, melyekkel most vannak felszerelve az európai hadseregek, a legrettenetesebb emberpusztító gépek. Az emberiségnek az a szerencséje, hogy mióta ezeket az ágyukat felfedezték, azóta nem volt háboru. Másként irtóztató öldöklés ment volna végbe.

Értem pedig azokat az ágyukat, melyek megvannak, nem pedig azokat, amelyeket a mi katonáink most akarnak beszerezni és amelyek állítólag még veszedelmesebbek lesznek.

A mai ágyuhoz képest a régi ötven év előtti becsületes ágyu csak olyan volt mint a kőparitty a hátultöltő puskához. A jó öreg ágyuval még komázni is lehetett. Leiningen generális mindig évődött az ő kedves honvédjeivel, ha félrekapták a fejüket, mikor jött az ágyugolyó. Feltette őket, hogy beleütik a fejüket valami ostoba golyóba, amely épp a fülük mellett röppene el. A mai golyó nem ilyen kedélyes. A közönséges srapel is 340 drb. forgácsra reped szét, mikor leesett. Minden forgács egy-egy halál, ha embert ér. Az öntött vasbomba pedig nem kevesebb, mint 1204 szilánkra szakad szét s kétszáz lépésnyi körben elpusztítja maga körül az élő, ott, a hová esett.

Ezekhez a mostani ágyukhoz képest úgy viszonylanak még az 1870-iki háboruban használt francia és német ágyuk is, mint a vasalat-

hogy ezen javakat földi, ideig való, világi javaknak nevezik. Ha a hajótörésből kimenekültél, minden aranyad oda veszhet, de tudományod kiuszik veled. Aztán a külső javakon még gyakran az az átok is fekszik, hogy szerencsétlenekké tehetnek bennünket, mint fősvénynek példája mutatja, ki pénzének rabja. Akánnak az ezüst siklusok, meg a babiloniai köntös és az aranyvessző halálát okozták, (Jos. 7, 24.) Judást a 30 ezüst pénz nem tette szerencsésé, pedig bírta azokat, hanem elveté a templomban s felfelé menvén falakasztá magát. (Mát. 27. 5.)

De hát a boldogság a legfőbb-e, melyekhez az ember felvergődhetik? Oh nem, édes Atyámfia! van még ennél sokkal tökéletesebb, de az nem a siron innen lakik, az üdvösség az mely csak annak jut, ki miután kibontakozott a földnek porából, a mennyeknek örömeit élvezi. A gazdag ember (Luk. 16.) csak szerencsés volt, Lázár már itt boldog, azaz: több mint szerencsés, de üdvözült még nem volt, ezzé csak akkor lőn, midőn lelke a fő lélekkel a jobb világban egyesült.

Mi tanuságot akarok én ezekkel hirdetni?

Nem azt akarom mondani, hogy testi, külső, földi világi javaitokat dobjátok el magatoktól. Ezt nem mondhatom, mert ezek a boldogsággal megférhetnek. Ábrahám kegyes is volt, gazdag is; József szép is és szeplőtelen is, (1. Mózs. 39, 6. 9.) Dávid kegyes is, és király is. Hanem azt igen is mondom és kiáltom, hogy inkább éheztek és szomjuhózzátok a lelki, szellemi, örök, égi javakat; a földieket pedig csak az égiek kedvéért; a pénzt például, hogy jót tehessetek, s enyhítsétek vele a nyomorúságot.

De ki tudná ezt oly szépen elmondani mint az Ur elmondá a hegyi beszédben. (Mát. 6, 33.) Keressétek először az Isten országát és annak igazságát és mind azok (a külső javak) megadnak nektek. Igen igen! bizzatok! azon Isten, ki a mező virágait öltözteti és az égnek madarait táplálja, a benne hívő, benne bizó embert nem hagyja el. Salamon király csak egy dologért könyörgött, a bölcseségért, megadta neki Isten és még többet is adott neki, a miért nem is könyörgött. (1. Kir. 3, 13.)

»Nyissad fel a gazdagnak sirját, — így prédikál a kegyes Nitsch — s lássad meg, mit fogsz találni benne? Megtalárod csontjait, ha még porrá s hamuvá nem változtanak, de gazdagságát nem fogod meg találni. A világi javak vagy minket hagynak el, vagy mi hagyjuk itt azokat. Hiszen ha magunkkal vihetnők kincseinket a jobb világba, okunk volna siralomra kelhünk az üres szekrény felett; de ha nem vihetjük magunkkal, nem marad egyéb hátra mint az, hogy semmit sem hoztunk magunkkal, a világra, semmit sem is viszünk ki belőle. Vajha gyűjtenénk kincseket a mennyben, hol sem a tolvaj el nem lopja, sem a moly s a rozsdá meg nem emészti.«

Monika, Augusztnus anyja, egy társaságban volt, hol épen ezen kérdést vetették fel: Igaz-e az, hogy az a boldog ember, a ki annak a mit kíván, birtokában van? Egyik így, a másik amugy felelt. Monika pedig, az igazat nagyon eltalálva, ekkép válaszolt: ha az a mit kíván jó, úgy boldog, ha bírja azt; ha pedig az, a mit kíván rossz, boldogtalan biz az, ha azt bírja is.

A bölcs Scriver így ömledezik: A világ a

lan fakószekér a legujabb százlőerejű autombilhoz. A francia 1891-iki típusu ágyura nézve például kiszámították, hogy annak öldöklő ereje 116-szor akkora, mint a minők a szedáni csatában működtek. Amellett, a mostaniak találó képessége háromszor akkora, mint aminő a régieké volt. Szinte bámulatot kelt a pontosság, amellyel ez ágyukkal löni lehet. Volt rá eset, mint Loebeli írja, hogy 1828 méter távolságról négy golyót lőttek át egymásán. a czéltábla ugyanazon lyukán.

A mai ágyu valósággal tömeggyilkoló masina, melynél hatalmasabb szerszámot sohase birt még a halál.

Es még ezt a masinát is tökéletesíteni akarják. Ha ugyan nem szentségtörés ilyen eszközre alkalmazni a tökéletes szót.

*

Rohne porosz generális számításokat csinált arra nézve, hogy háboru esetére hány embert lehetne mostani ágyukkal elpusztítani. Szerinte, ha tizezer ember indul el egy ellenséges üteg ellen, mely 2000 lépés távolságra van elsánczolva, elpusztul valamennyi, mire oda ér. Az üteg ez alatt 1450 lövést tehet és nem kevesebb, mint 275,500 golyóval meg bombaszilánkkal boríthatja el a támadót, melyeknek találati valószínűsége 10,330

Langlois számítása szerint csata esetén minden ágyuval 267-szer lehet löni egy nap alatt. A hármass szövetségnek, Ausztria-Magyarországnak, Német és Olaszországnak együttesen 7324 táborig ágyuja van. Ezekkel egy nap alatt több mint öt millió embert lehet elpusztítani. Két napig tartó csatában, mintegy tizenegy millió embert tudnának megölni csupán az ágyuk, a nélkül, hogy egy puskát ki kellene löni, anélkül, hogy dolga akadna a szurornak vagy a kardnak. Sokkal több embert tehát, mint a mennyit csatatérre lehet állítani, mint a mennyit vezetni, vezérelni, együtt tartani lehet.

Es az ágyukat még mindig rettenetesebbekké akarják tenni! A népeket megakarják sarczolni, hogy ezt tehessék. Békés szorgalmuk gyümölcseit a végből akarják konfiskálni, hogy háboruban annál nagyobb pusztítást vihessenek végbe soraik között.

Ez már istentelenség is, amellet örület butaság is.

Az ágyu-fejlesztés már tultengésbe jutott. Arra sincs már lehetőség, hogy háboru esetében a mostani ágyuk erejét kihasználhassák. Két nap alatt tizenegy millió embert képesek elpusztítani. Ennyi ember se fog megjelenni a csatatéren soha, mert az képtelenség. Mit igyekeznek tehát arra, hogy még többet is elpusztíthassanak! E—s

legpompásabb épület, gazdag kincsek és javaknak tárháza. E pompás épület a nagy Isten remeke, melyben bölcsesége, hatalma, jósága tündöklenek, a nagy alkotmány gyémántkövei. Hanem még remekebb és magasabb és becsesebb a lélek, melyről egy régi tanító azt mondja, hogy több benne az isteni, mintsem az egész világban. — A földi gazdagoknak is vannak fényes, tágas kényelmes palotáik. De ha ily gazdagoknak azt mondanád, mit becsülsz többre egyetlen palotádat-e, vagy azon egyetlen fiadat-e, ki testben ép és szép, lélekben legszebb reményekkel biztató? nem azt fogná-e válaszolni, mi nekem e palota az én kedves gyermekemhez képest, tiszszel ál-do-zom fel azt, hogy megtarthassan ezt. Mi pedig azt mondjuk, feláldozzuk mindörökre a világot, csakhogy lelkünk üdvösségét menthessük meg. Mert mit használ — szól az Ur — ha valaki mind e világot megnyeri is, ha az ő lelke megbüntetik? Vagy micsoda váltáságot adhat akárki is az ő lelkéért. (Mát. 16, 26.)

Egy jó, egy magas, egy legfőbb jó van, a mit birnom kell, hogy lelkem magát boldognak és üdvözültnak vallhassa. Az, a ki engem e fő jóval megismertetne, ki megmutatná nekem az utat és az eszközöket, melyek segedelmével ezen fő jónak birtokába juthatok, az lenne az én igazi jóltevőm.

Kisértsük meg ezt a Krisztus nyomdokán a szentírás utmutatása szerint, a Szentlélek vezérlete alatt.

(Folyt. köv.)

Tavasza a havason.

Végre, végre hozzánk is eljöttél!
Szivetnyitó, virágbontó tavasz.
Ami itt lenn fehérlik körültem
Már nem a tél, szende hóvirág az;
A havas bérce szirtes tetejéről
Megtörve fut le a nap sugára,
Ezerszeres fényben olvad össze
Muló télel, a tavasz viránya.

Égbe nyuló fenyők koronáját
Hajtogatja lágy tavaszi szellő;
A sötétzöld haragos ágakon
Az új élet pajzánul tör elő,
A magasban nem is veszik észre
Ezüst fejét havas bérctetőnek,
Üdvözlök a madár-dalos tavaszt
S örülnek az életre keltőknek.

Távol a titkolódzó erdőben,
Édes dala csendül a madárnak;
Hódolattal dicsérik eljöttét
Verőfényes tavaszi sugárnak.
Százféle hang csattogó zajában
Képzetelem messze, messze szárnyal,
Ugy érzem, e sivar földi éltet
Fölcseréltem egy tündér világgal.

Visszatérve álom országából,

A szívem megtelik csudálattal;
S lelkem az örök-imádat szárnyán,
Fölkeres Téged, szent hódolattal.
Isten! ha szívünkbe adál tavaszt,
Hozd örömét mireánk a nyárnak,
Taníts az ébredő természetből,
Hogy ránk új élet örömei várnak.

Kóty Mariska.

Hazai krónika

— 1904. június 9. —

Országgyűlés. Jun. 6 án rövid ülést tartott a képviselőház, melyen az elnök bejelenti, hogy Br. Bánffy Dezsőt Szeged városa képviselőnek választotta. Keresték is Bánffy, de nem volt jelen: A másik nevezetes dolog az volt, hogy Lukács László pénzügyminiszter még két hónapi indemnitást kér, mert a költségvetést e hó végéig nem tárgyalhatják le. A javaslatot kiadták a pénzügyi bizottságnak, Ugron Gábor sürgeti a minisztereket, hogy az interpellációkra válaszoljanak. Azután kimondották, hogy a jövő ülést jun. 10-én tartják.

A delegáció is már befejezte tanácskozásait. Letárgyalták a javaslatokat és szépen megszavazták a 450 millió új hadi költséget. A közös hadügyminiszter azt ígérte, hogy a felhasználásánál tekintettel lesz a magyar iparra és hogy Fiumében csináltatják meg az új torpedó flottilát. Ennyi haszna lesz belőle Magyarországnak.

Vasutasok bünpöre. A királyi ügyészségek porbe fogták a vasuti sztrájk bizottság tagjait. Több helyen foly ellenük a tárgyalás. A szegedi törvényszék kimondotta, hogy a vádlottakat nem találja bűnösöknek. Felmentő ítéletet hozott a beregszászi törvényszék is. Budapesten is már napok óta foly a tárgyalás, de eddig terhelő vallomás nem történt.

Világkrónika.

Japán-orosz háború. Az elmúlt héten csupán kisebb csatározások voltak, melyben hol egyik, hol a másik fél győzött. De ezalatt a legnagyobb erőfeszítéssel foly a készülődés egy újabb ütközetre. Az oroszok legfőbb célja most az, hogy Port-Arthurt megvédjék, a japánoké, hogy bevegyék. A császár rendeletet küldött Kuropatkin fővezérnek, hogy 40 ezer emberrel siessen délre Port-Artur fölszabeditására. Kuropatkin nem szívesen teszi ezt, mert tudja, hogy úgy is hiábavaló dolog. De azért Stackelberg tábornokot utnak indította. A császár attól fél, ha Port-Artur elesik, az orosz hadseregben zavargások ütnek ki. Stössel tábornok mindent elkövet, hogy Port-Arturt megmentse. De látszik, hogy maga sem bizik, mert egy levelében azt írja, hogy Port-Artur lesz az ő sirja. A japánok is jól tudják, hogy az oroszok nagy ellenállást fognak kifejteni, mert a negyedik japán hagszerget Oku tábornok segítségére rendel-

ték. Az egyesült japán hadak vezetését és Port-Artur ostromának intézését Jamagata egyik leg-híresebb japán tábornagy vette át, akit ki is neveztek az elfoglalt tartományok alkirályává.

A katonai szakértők azt mondják, hogy Port-Artur ostroma egyike lesz a világtörténet legvéresebb csatáinak, mert Port-Arturt bevehetetlennek tartották. Kuroki japán fővezérről az a hír terjedt el, hogy elfogták, de ezt még nem erősítették meg. Hanem az bizonyos, hogy Kurokinak

JAPÁN FÖLDMIVES.

Föng-vang-csöng környékén 150 ezer embere van és Kurapatkinnak ez ellen kell magát védeni.

Szerb emlékünnap. Junius 11-én mult egy éve, hogy Sándor szerb királyt és feleségét meggyilkolták. E napon a szerbek nagy nemzeti ünnepet rendeztek. Az Öbrenovics-család rokonai pedig gyászemlékünnapet tartottak.

Egyházi élet

Az Egyházi Értekezlet igazgató-választmánya az egyházkerületi közgyűlés alkalmából május 28-án tartotta meg ülését a tagok nagy

érdeklődése mellett. A külföldön időző tisztt. elnök, dr. gróf Kuun Géza öngyméltósága levélben mentette ki távolmaradását. A titkári és pénztári jelentés után a f. évi közgyűlés idejét és tárgyszorozatát állapította meg a választmány. Az idei közgyűlés e megállapodás szerint Kézdivásárhelyen lesz július 5. és 6. napjain. Az elnöki megnyitó tartására gróf Bethlen Pál főgondnok, ért. alelnök kéretett fel, aki el is fogadta azt. Elhatározta a választmány, hogy a díszülés — felkelése 300 éves fordulóján — Bocskay István emlékének kegyeletes megemlékezést szentel s a beszéd tartására Sándor József főgondnok, ért. alelnököt kérte fel. Az Istentiszteleten az imát Deési Gyula elnök, az egyházi beszédet dr. Kecskeméthy István fogja tartani. A tárgyaló ülésre két fontos tárgyat tűzött ki a választmány. Az egyik Csulak Zsigmond egyházi tűzbiztosítás létrehozására irányuló javaslatának ismertetése s megvitatása; a másik különböző egyháztársadalmi egyesületek szervezésére vonatkozó javaslatok. Az elsőnek ismertetésére dr. Sárkány Lajos tanügyi előadó, a másikkra Péchy Árpád brassói lelkész kéretett fel. Az Értekezlet közgyűlése tehát, a mint látható, minden részében jelentősnek és érdekesnek ígérkezik s kívánatos lenne, hogy azon az egyházkerületünk ügyei iránt érdeklődők minél nagyobb számban vegyenek részt. A vendéglátó Kézdivásárhelyen hisszük, hogy a tagok kedves, kellemes órákat fognak tölteni, de nyoma marad közgyűlésünknek egyházunk életében is.

A szászsebesi ev. ref. egyház új temploma felszentelési ünnepélyét 1904. június hó 19-én d. e. fél 10 órakor tartja meg. Az ünnepély sorrendje: 1. Invocatio: XXX. dics. 1. v. 2. Felszentelési ének: CCXVIII. dics. 6—7. v. 3. Imádkozik: Elekes Viktor esperes. 4. Templomavatásra (hymnus) szerzé és előadja: Zsigmond Ferencz kolozsvári kántor és énektanár. 5. Ünnepi beszédet tart: Nagy Károly ref. theol. tanár. 6. Magyar gályarabok éneke: Zsigmond Ferencz által. 7. Dr. Bartók György erdélyi ev. ref. püspök felszentelési beszédet és imát mond. 8. CLXXII. dics. 7. v. a keresztyén egyház felvirágzásáért. 9. Keresztel: Cseresnyés Ödön balázsfalvi ev. ref. lelkész. 10. Urvacsorát oszt: Dr. Bartók György ev. ref. püspök Molnár Albert abrudbányai ev. ref. lelkész segédletével. 11. A templom rövid története és záró ima Benedek Károly beszolgáló lelkész által. Ezt követőleg este a templomjává hangverseny lesz a következő műsorrall: 1. Zeneképek a kurucz világból, a szászvárosi ev. ref. Kun-Kollegium zenekara által előadva: a) Rákóczy siralma b) Cinka Panna nótája; c) Lavota szerenád; d) Bihari Hadik óbester nótája, e) Rákóczy induló. 1. Ujtemplom. Irta és szavallja: Versenyi György kolozsvári tanár. 3. »Makray-dalok«: Enekl: Pataky Lászlóné zongorán kíséri a szerző. a) Nézd a tengert, b) A csöndes temetőben, c) Viharban jött ő. 4. Delibes L. Nagy egyveleg »Copelia« balletből, előadja: a szászvárosi ev. ref. Kun-Kollegium ifj. zenekara. 5. Rákosi Viktor író felolvasást tart. 6. Bánffy Gyurka népdalaiból énekel Zsigmond Ferencz énektanár, zongorán kíséri Benedek Károlyné. 7. »Makray-dalok«. Enekl: Pa-

aky Lászlóné, zongorán kíséri a szerző. a) Holdfény ragyog a tengeren, b) Szomorú este, c) Egész el. 8. Erkel Eerenz. »Hunyadi László« cz. operából Kürthy Sándor zenetanár által átdolgozva előadja az ev. ref. Kun-Kollegium ének- és zenekara: a) Nyitány, b) Nemesek kara az I. felvonásból, c) Finale: a II. felvonásból (templomjelenet) d) Finale: a IV. felvonásból.

Közoktatási tanácskozmány. Dr. *Berzeviczy* Albert vallás- és közoktatási miniszter az új népoktatási törvényjavaslat előleges megbeszélésére szaktanácskozmányt hívott össze. Képviselve voltak a különböző felekezetek is: Valamennyien helyeselték a javaslatot, csupán az oláh püspökök keltek ki ellene. Szerintök nem lehet magyarul is megtanulni az oláh gyermekeknek. A miniszter meggyőződhetett az elhangzott beszédekből, hogy helyes uton jár javaslatával.

Konventi ülés. Junius hó 6-án nyílt meg a konventi ülés br. *Bánffy* Dezső világi- és Kun Bertalan püspök egyházi elközlése alatt. Kun Bertalan imája után *Bánffy* röviden megnyitotta az ülést, mire következett a megalakulás és a bizottságok megválasztása. Nevezetes pontja volt br. *Bánffy* Dezső jelentése az 1848. évi XX. törvényczikk végrehajtása érdekében az ág. hitv. ev. egyházzal közös ügyeket intéző bizottság lépeiről. Elmondja, hogy a közös bizottság annak idején eljár a kormánynál az ügy érdekében. A kormány szívélyesen fogadta a bizottságot és keresni fogja azokat a módokat, amelyekkel a sérelmet elsimíthatja. Beszámol továbbá báró *Bánffy* Dezső elnök arról, hogy tárgyalt gróf *Tisza* István miniszterelnökkel, aki a közös bizottságok »Vélemények«-e alapján már a közel jövőben tárgyalásokat fog kezdeni a konvent elnökségével és báró *Prónay* Dezsővel, mint az ág. hitv. ev. egyetemes egyház felügyelőjével és *Baltik* Friggyessel, mint az ág. hitv. egyház legidősebb püspökével. Ezek a tárgyalások fogják megállapítani, hogy mi a részletes teendő. Elnöki jelentés kapcsán tudomásul veszik, hogy a »brit és külföldi bibliotékaság« százéves alapja javára befolyt bibliafilérek hatezer koronát tevő összegben gyűltek össze. Intézkedtek a pénz elküldéséről. Azután hozzá fogtak a kitűzött tárgysorozat letárgyalásához, melyek között kétségkívül legfontosabb a zsinati törvényjavaslat és az egységes liturgia.

A kolozsvári ev. ref. szeretetház árva növendékeinek. Isten, ki az égnek madarait táplálja, rólatok is gondot visel, kedves testvéreink! Konfirmáció szép ünnepélyünkön május 12-én, reátok gondoltunk; midőn szülőink és a szent gyülekezet jelenlétében megerősítettünk a hitben, életünk e felejthetetlen szép napján lelkünk hozzátk szállott, titeket szeretettel üdvözölt s kért: fogadjátok el filléreinket nemes czélú szép intézetek javára. Adományunk csekély, de úgy tudjuk, hogy »az Ur a persely mellett nem az adomány nagyságát nézi« — hanem, hogy milyen indulattal van adva; mi pedig tiszta szerető szívből adjuk, a mennyit lehet. És pedig: *Tóth* András 1 kor. *Bogáti* Juli, *Tóth* Borbára, *Koppándi* Zsuzsa, *Tomanics* Ida, *Tóth* Erzsi (*Sándoré*) *Bo-*

gáti *Borbála*, *Magdó* *Szöcs* *Irma*, *Tóth* *Róza*, *Tóth* *Erzsi* (*Lajosé*), *Székely* *Teréz*, *Koppándi* *Zsuzsa* (*Istváné*) *Nádudvari* *Emma*, *Dési* *V. Gergely*, *Ács* *János*, *Hoprik* *János* egyenkint 44—44 fillér. Összesen 7 kor. 60 fillér. Ezen összeghez a többi 12 konfirmált növendék is járult a perselyhez, mely e napon a ti számatokra volt kitéve: 2 kor. 26 fillérrel, s még egy adakozó 1 koronával. Összesen tehát: 10 kor. 86 fillér. Isten veletek! Isten áldjon meg titeket!

Kegyesség útja.

A hamis sarczoltatásról.

Zsidó *József* írja *Tiberius* császárról, ki az embereket tisztokban sok ideig tartotta. Midőn kérdették volna tőle, miért cselekszi azt? csak ilyen példával felelt meg: Láttam egy nyomorult embert, kinek midőn fekélyjéről a legyeket elűztem volna, keservesen fájlalta és azt mondotta: ne kegyetlenkedjél rajtam, ne üzd el azokat a legyeket, a melyek már jóllaktak, mert azok helyett más horpaszok jönnek, a melyek az én véremmel töltik meg magukat és így kétszeres nyavalyát szeresz nekem.

Hogy a jó vezéretet nem kell megváltoztatni.

Valerius írja, hogy a *Sirákusánusok* mindnyájan várták a szicíliai királynak, *Dienesnek* halálát, egy vén asszonyon kívül, ki minden reggel felkelt, imádkozván *Dienes* királyt életéért. Mit megtudván a király, csudálkozott rajta és annak okát kérde a vén asszonytól, a ki ilyen szókkal felelt: Leány koromban, emlékezem reá, hogy ennek a helynek igen kegyetlen fejedelme lévén, annak helyébe mást kívántunk és annál gonoszabb állott helyébe. Azután azt is meguntuk; de annál is kegyetlenebb alálattott, mikor te állottál a tisztben. Félek azért, hogy ha te is meghalsz, náladnál is gonoszabbat ne lássunk. Azért imádkozom megmaradásodért mindennap.

Csak a jóké a mennyeknek országa.

Volt egy jeles tudós és gazdag király, kinek felesége három fiakat nevelt fel; de semmiben nem voltak hasonlók az atyjokhoz, sőt ellenségi voltanak. Azután a királytól ismét született egy fia az asszonynak, kit felnevelt. Időjártával meghalván a király és eltemettetvén, a megmaradott fiak négyen a birodalom felett kezdenek veszekedni. Végre azon egyeznek meg, hogy apjuk secretáriusát hívassák és annak ítéletén nyugodjanak meg.

Midőn tehát az okos ember megértette volna akaratjokat a királyfiaknak; mond nekik: az én tanácsom az, hogy az atyjátok testét vegyétek ki a koporsóból, csináljatok tárgyat (czéltáblát) belőle és a melyitek jobban találja szívet lőni nyíllal, légyen azé a birodalom.

Tetszik e tanács az ifjaknak. Az első hozzá lővén az apja testéhez, a jobbkezt találja. A másik is hozzálővén az apjához, a fejéhez közel jár

a nyíl. A harmadik is irányzóba veszi és éppen a szívét találja megholt apjának; melyrenézve nagy reménysége kezd lenni, hogy a királyság az övé lesz. A negyedik közelítvén az apja testéhez, elkeseredik mondván: Távol légyen én tőlem, hogy én az édes apám testét így mérszárom és becsstelenítem.

E szók után az országnak fejedelmi és minden rendi felkiáltának és királynak a kissebbiket választják, kiből édes atyjához ilyen kegyes indulatot tapasztaltak. A többi királyfiakat pedig kiűzik az országból.

A társaságbeli királyné és testvére.

Élt két előkelő nőtestvér. Az egyik nagyon gazdag volt, a ki nagyon vig életet élt, átadva magát teljesen a társadalmi örömöknek és élvezeteknek. Nagyon szívesen látogatott tagja volt minden társas összejöveteleknek. Nem csak hang adó volt, de mint a társaság királynéja nagyon ünnepelt is volt. Sok mindennel meg volt áldva, mint a világ és társadalom sokra becsült. Gyémántjai egész vagyont képviseltek. Testvére semmit sem birt az övéhez hasonlótl. Sokkal szerényebb volt. Teljesen visszavonult életet folytatott, költséges, vig mulatóságban részt nem vett, de annál buzgóbb volt a kegyes és vallásos élet ápolásában. Szeretett volna mindenkit megnyerni a templomnak és Jézus Krisztusnak. Egy jó barátjuk ki nagyon jól ismerte mind a két testvért úgy nyilatkozott, hogy a gazdag, a társaság királynéja a legszerencsétlenebb életet élte, míg a jóval szegényebb és a társadalom által elfeledett testvére a legmegelégedettebb és a legboldogabb nő volt azok között kiket valaha ismert. A világi örömök és élvezetek terhe nehéz, járma súlyos; a Jézus Krisztus terhe könnyű és az ő igája gyönyörűség. Cs. Zs

Közgazdaság.

Az aranka irtása. A földmivelésügyi miniszter szigorú rendeletet adott ki az aranka irtására nézve. Elrendeli, hogy minden gazda, aki lóherét vagy luczernát termeszt, földjéből a felépő arankát haladéktalanul irtsa ki, különben mulasztást követ el és 100—200 korona bírsággal sújtható. Az aranka rendszerint az első kaszálás után szokott fellépni és július elején virágozik. Ez ideig az irtásnak meg kell történni. A községi előjárásnak kötelessége az irtást ellenőrizni. Az irtást nemcsak a takarmány csökkenés teszi szükségessé, hanem főleg a magtermelés. Maholnap lejár a magyar lóherre és luczerna mag értéke a sok aranka mag miatt. Magyar gazdáink tehát igen hasznos dolgot cselekszenek, ha földjeikből kiirtják az arankát, különben igen drágán kell a külföldi magot megvenni.

A sertésvész orvossága. A magyar gazdaközönség igen örvendetes felfedezésnek néz elé. A sertésvész évenként ezer meg ezer számra pusztította Magyarországot (és a külföld) sertés állományát. Sok szegény ember szenvedett kárt drága pénzen vásárolt sertése elhullásával. *Minor*

Simai Gyula, birtokos már nyolcz évvel ezelőtt valami szert talált fel a sertésvész ellen, a mitől az ő sertései megmaradtak. Adott a falubelieknek is; azok sertései sem pusztultak. Szerét a kormányoknak bejelentette. Birtokán kísérleti állomást létesített állami felügyelet mellett. Egy ízben 100 sertés közül megmaradt 70; másik esetben, az új szerrel való beoltás után, *megmaradt mind a száz.* Tehát az új szer sikeresen bevált. Nincs egyéb hátra, hogy a földmivelési miniszter engedélyt adjon a feltalálóknak, hogy szerét forgalomba hozhassa. Bárcsak ne csalódnának benne!

Rossz esztendő — szegénység. Bizunk, reménykedünk mindig, hogy a jó Isten még helyre pótolhatja, a mit a nagy szárazság el eddig elvett a földmivelő néptől. Mert az ország igen szomorú képet nyújt a természet illetőleg. A gyengébben művelt buzavetéseket a rozsa támadta meg, ezenfelül a vetemények a nagy hőségtől megsárgultak. A tavasziak közül a tengeri sok helyt ki sem kelt. A répát az ormányos bogár támadta meg, ennek következtében sok helyen kiszántották. A legelő alig ér valamit. A barmok éhen pusztulnak el. Szőlőben is csak kis termés várható. A kerti veteményeket a földi bolha pusztítja. Ehhez járul a jégverés, mely az ígérkező termést is megsemmisíti. Bizony, szomorú kilátások. Ennek más vége nem lesz, mint szegénység — és a nép még se tér Istenhez.

Mai képünkhöz.

Csattog a kard, szól a puska, bömböl az ágyú Korea és Mandzsúországon keresztül. Japánország háborút folytat — messze hazájától idegen földön. Ott van a harctéren hazájának munkás ifjusága. És míg az ifjak bátran, halált megvetően küzdenek: addig az öregek otthon végzik rendes dolgaikat. Szántnak, vetnek, hogy legyen kenyér a csatában harcolók számára. Munka közben egy-egy könnycsepp gördül le arczukon: ha vajjon az ő édes fia eszik-e abból, ha vajjon meglátja-e az édes szülő földet. Mai képünk egy *japán földművest* mutat. Vállán a csákány, egyik kezében az öntöző cseber, másikbafi az esőernyőhöz hasonló nagy japán kalap, melyet most levett fejéről. Így megy dolgozni, mert a japán nagyon munkás ember.

Vegyes hírek.

A háboru áldozata. Egy sztatistikus kiszámította, hogy a múlt század háborúi 14 millió 600 ezer embert pusztítottak el És pedig a:

Napoleon hadjárataiban	8,000.000
Krimi hadjáratban	800.000
Itáliai hadjáratban	300 000
Porosz hadjáratban	300.000
Az amerikai hadjáratban	500.000
A francia-német háboruban	800.000
A török-orosz háboruban	400.000
A délamerikai háborúkban	500.000

A gyarmati expedíciók (India, Mexikó, Algír, Abesszinia, Transzvál, Madagaszkár) 3,000.000

Ezekben a számokban az oroszánrészt nem a puszkaporé, — hanem a betegségeké, a kimerülésé, a szenvedett nyomorúságé. Mert a háború legtöbb halottját nem a csatatérről temetik, hanem a kórházból.

Hadapródiskolák. Eddig a magyar szülők csakis sok utánjárással tudták meg, hogy a cs. és kir. közöshadseregbeli katonai intézetekbe mily módon juthatnak be a magyar ifjak. A tájékoztató füzetek csakis német nyelven jelentek meg s azokat a bécsi kiadónál kellett megrendelni. Most e tekintetben is kedvező változás állott be, mert a honvédelmi miniszter magyar tájékoztatókat nyomtatott és azokat ingyen adja, vagy küldi az érdeklődőknek. A multkor a cs. és kir. katonai akadémiába való fölvételre vonatkozó tudnivalókat adta közre, most pedig azt a »Tájékoztató«-t nyomatta ki, amely a cs. és kir. közöshadseregbeli hadapródiskolába való fölvétel részleteit tartalmazza. Ezeket a füzeteket a honvédelmi miniszterium segédhivatali főigazgatójától mindenki díjmentesen kaphatja meg.

Keresztelő a trónörökös családjában. A csehországi Konopitsban május 31-ikén volt Ferencz Ferdinánd főherczeg és Hohenberg herczegnő ujszülött fiának ünnepies keresztelője a kastélyban. A herczeg a keresztelésben az Ernő Alfonz nevet nyerte. Keresztapja Caserta gróf, a spanyol Bourbon-család tagja.

Az erdélyi magyar közművelődésegylet május 28-ikán tartotta huszadik évi közgyűlését Kolozsvárt a városháza dísztermében, ahol husz év előtt megalakult. Az egyesület alapvagyona márcz. 21-én 2.900,344 korona volt. A vagyon nagy részét az egyesület a magyar művelődés terjesztésére fordította, sok iskola, óvó, népkönyvtár, daloskör és ifjusági egyesület Erdélyben az »Emke« támogatásával létesült. A székely-kérdésben is előljár az egyesület. Az Emke tagjainak száma: 78 örökös, 2056 alapító, 6611 régi rendes, 1842 új alapszabályok szerinti rendes, 1778 pártoló, együtt 12,266. Gróf Béli Ákos elnök megnyitó beszédében fölemlítette, hogy egy év alatt 153,200 koronát fordíthatott hazafias művelődésre az egyesület, mégis több mint 47 ezer koronával növekedett alapítókéje. Igen szép mozanata volt a gyűlésnek *Csegezi Elek* aranyos-rakosi tanító megjutalmazása, ki 47 év óta működik ottan. Az üdvözlő beszédet *Nagy Károly* theol. tanár tartotta. Elhatározták, hogy kérni fogják, hogy Rákóczy hamvait Erdélyen keresztül hozzák haza. Ő Felsőjét pedig a hazaszállítási engedélyért üdvözlők.

Földmives-iskola Sepsiszentgyörgyön. Gróf *Haller János* főispán elnöke alatt Sepsiszentgyörgyön értekezlet volt egy székely földmives-iskola felállítása tárgyában. Az iskolát a megyei fiuárvaházzal kapcsolatban, ennek 41 holdas birtokán óhajtták létesíteni, egyelőre 20 székely növendék részére. Az ügyben Háromszék vármegye legközelebb tartandó közgyűlése fog dönteni.

Jókaiért szülővárosa. Komárom város, Jókai Mór szülővárosa nagy gyászünneppel hódolt nagy nevű szülőtte emlékének. A református templomban gyászistentisztelet volt, melyen az özszes hatóságok megjelentek. Antal Gábor püspök szép beszédben vázolta Jókai fényes pályáját. Az istentisztelet után Sárközi főispán elnökletével a város gyászközgyűlést tartott, melyen Jókai Komáromban időző rokonsága is megjelent. Az emlékbeszédet dr. Kiss Gyula bizottsági tag mondta. A tanács javaslatára egyhangulag elhatározták, hogy Jókainak szobrot emelnek és a kivitel módzatainak megállapításával a városi tanácsot bízták meg.

Szerb kereskedők Budapesten. Több mint száz szerb kereskedő látogatta meg, ismeret és tapasztalat czéljából, a magyar fővárost. A magyar kereskedők igen szívesen fogadták szerb kollégáikat; megmutogattak minden nevezetességet. Végül tiszteltek Tisza miniszterelnöknel is. Egyik kereskedő szerb nyelven üdvözölte Tiszát, a miniszterelnök német nyelven válaszolt és köszönte meg, hogy őt is felkeresék.

Szerencsétlenség fürdés közben. A dévai tanítóképző-intézet néhány növendéke néhány nappal ezelőtt fürödni ment a Marosnak a rendőrség által is veszélyesnek jelzett helyére. Nagy Sándor az intézet első éves növendéke meggondolatlanul, fejével lefelé ugrott a vízbe. A szerencsétlen ifju egyenesen a folyó fenekéből kiálló fatörzsnek esett, mely valóságos mészárlást végzett a fiatal ember fején. A fejbőrt felhasította és a fiu arcára húzta. Mire Nagy Sándor felbukott a vízből, egész feje vérről volt borítva és arca végtelenül elváltozott. A kórházban dr. Meskó vette gondozás alá a szerencsétlen fiatalembert, fejbőrét visszahúzta a fejére és összevarrta. Az orvosok remélik, hogy a fiatalembert visszaadhatják az életnek, de a gondatlanság nyomai arcán mindig láthatók lesznek.

I. József és gyóntató papja. Frigyes Ágost szász őrgóf, később lengyel király, jó barátságban élt József osztrák herczeggel, ki később I. József névvel a magyarok uralkodója is lett. Meglátogatta egyszer Bécsben a barátját, ki nagyon panaszkodott neki, hogy éjjel kísértetek gyötrik és olyan cselekedetre akarják bírni, mely ellenkezik az ő meggyőződésével. Hasztalan küzd a kísértettel, az felkölti álmából és gyötri-kinozza, amiért határozott ígéretet nem tesz.

A szász fejedelem megkérte barátját, engedje át egy éjszakára neki a szobáját, a szemébe akar nézni annak a szellemnek. József szívesen beleegyezett és éjjel után tényleg belátogatott a szellem. Egy korbácsütés riasztotta fel Frigyest az álmából. Az álmában megzavart válasza olyan csattanós volt, hogy a szellem bámulva kapott arcához és annyira megzavarta, hogy elfeledte kísértet voltát és fájdalomában hangosan felkiáltott. Frigyes Ágost sem volt rést, torkon ragadta a szellemet, lerántotta róla kísérteties lepedőjét és ime, I. József gyóntató atyja, a jeles jezsuita páter állott előtte. Azután nem is zavarta többet senki I. József éji nyugalmát.